

Skatteutskottets yttrande

1984/85:7 y

om nya regler för investeringsfonder (prop. 1984/85:140)

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:140 om tjänsteexportfrågor jämte motioner i vad avser förslag till lagändringar. Ifrågavarande lagändringar avser vissa utvidgningar av de allmänna och särskilda investeringsfondernas användningsområde. Utskottet får med anledning härav anföra följande.

Som ett led i att förbättra möjligheterna för svenska tjänsteproducerande företag att göra exportsatsningar föreslås i propositionen att de ändamål för vilka de allmänna och särskilda investeringsfonderna nu får tas i anspråk utsträcks till att avse även kostnader för främjande av tjänsteexport. Härmed kommer varu- och tjänsteexport att behandlas enligt likartade principer, vilket finansministern anser rimligt mot bakgrund av den utveckling inom internationell handel som ägt rum under senare tid. Som exempel på fondutnyttjande som bör tillåtas nämns reklam, marknadsundersökningar och utbildning med syfte att öka tjänsteexporten.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot förslaget utan föreslår att näringsutskottet tillstyrker propositionen i denna del.

I propositionen föreslås också att regeringen skall få medge att de allmänna och särskilda investeringsfonderna tas i anspråk i samband med investeringar i maskiner och andra inventarier utomlands. En förutsättning för ett sådant medgivande bör enligt propositionen vara att den utländska verksamheten utgör en del av den rörelse som det svenska företaget bedriver i Sverige, således i en filial e. d. i utlandet. Vidare bör hänsyn tas till om fondutnyttjandet leder till en definitiv skattelättnad för företaget, vilket blir fallet om dubbelbeskattningsavtalet med det aktuella landet föreskriver exempt-metoden för undvikande av dubbelbeskattning. I så fall bör ett medgivande lämnas endast i undantagsfall. Dessutom sägs att ett fondutnyttjande utomlands bör medges endast beträffande stora och lätt identifierbara projekt och under förutsättning att investeringen framstår som önskvärd från allmän synpunkt. Den fria sektorn bör enligt propositionen inte få användas i dessa sammanhang. Som exempel på fall där ett fondutnyttjande kan vara befogat nämns uppförande av prov- eller referensanläggningar i andra länder.

I motion 3064 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas – med understrykande av att investeringsfonderna uteslutande bör användas inom landet – avslag på propositionen i denna del.

Christer Eirefelt och Hugo Bergdahl (båda fp) anser att de föreslagna

reglerna är alltför restriktiva. De begär i motion 3065 att riksdagen uttalar att inga krav bör ställas med avseende på projektets storlek etc. eller investeringens allmänna önskvärdhet. Den fria sektorn bör enligt motionärerna få användas i samband med investeringar utomlands.

Även Staffan Burenstam Linder m. fl. (m) kritiserar i motion 3066 förslaget för att vara komplicerat och utformat så att skönsmässiga bedömningar blir nödvändiga. De begär därför en utvärdering av de nya reglerna om några år i syfte att åstadkomma ett enklare system.

Investeringsfondernas primära syfte är konjunkturpolitiskt. De skall också stimulera företagets allmänna tillväxt och konsolidering och kunna användas i regionalpolitiskt syfte för långsiktiga investeringar av särskild betydelse för sysselsättningen och för utvecklingen av landets näringsliv.

Utskottet delar finansministerns uppfattning att svenska företags investeringar i maskiner och andra inventarier utomlands, t. ex. när det är fråga om prov- eller referensanläggningar i andra länder, kan få positiva effekter på sysselsättningen här i landet och på bytesbalansen. Det ligger därför enligt utskottets mening i linje med fondernas ändamål att öppna en möjlighet att utnyttja fonderna i samband med investeringar av detta slag. Det ligger i sakens natur att betryggande garantier bör lämnas för att utlandsinvesteringar som finansieras via fondmedel verkligen är till nytta för landet. Det är därför enligt utskottet befogat att rätten till ett sådant utnyttjande förses med vissa restriktioner. Utskottet finner dem som föreslås i propositionen väl valda. Ordningen bör således vara att regeringen medger att medlen får användas på nu avsett sätt om de angivna förutsättningarna är för handen.

Utskottet delar uppfattningen att den s. k. fria sektorn f. n. inte bör få användas i samband med investeringar utomlands. Reglerna om den fria sektorn innebär i princip att 30 % av ett företags investeringsfond får tas i anspråk utan särskilt medgivande efter fem år. Inte minst kontrollskäl talar enligt utskottets uppfattning emot att dessa regler görs tillämpliga på de nu aktuella utlandsinvesteringarna.

Då rätten till utlandsinvesteringar med hjälp av investeringsfonderna i viss mån innebär en nyordning av fondanvändningen förutsätter utskottet att regeringen, när tillräcklig erfarenhet vunnits, gör en utvärdering av effekterna av de nya reglerna. Någon särskild framställning härom av riksdagen är enligt utskottets mening inte erforderlig. Med det anförda föreslår utskottet att näringsutskottet tillstyrker propositionen även i denna del och avstyrker motionerna.

Stockholm den 25 april 1985

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Stig Josefson (c), förste vice talman Ingegerd Troedsson (m)*, Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c)*, Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Ewy Möller (m)*, Bruno Poromaa (s), Erkki Tammenoksa (s)* och Torgny Larsson (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande mening

Förste vice talman Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "avstyrker motionerna" bort ha följande lydelse:

Utskottet ställer sig i och för sig bakom tanken på att utvidga investeringsfondernas användningsområden till att avse även investeringar i maskiner och inventarier utomlands. Sådana investeringar är ofta av betydelse för den ekonomiska utvecklingen här i landet och ligger således enligt utskottet i linje med fondernas syfte. Utskottet vill alltså inte motsätta sig att regeringens förslag genomförs. Avslagsyrkandet i motion 3064 bör enligt utskottet avstyrkas.

Utskottet anser emellertid att de angivna förutsättningarna för ett fondutnyttjande för utlandsinvesteringar är onödigt komplicerade. De ger också utrymme för ett betydande godtycke av regeringen vid tillämpningen. Utskottet ställer sig bl. a. tveksamt till om det är motiverat att uttryckligen uppställa krav med avseende på projektets storlek etc. eller investeringens allmänna önskvärdhet. Med hänsyn härtill anser utskottet att verksamheten bör utvärderas så snart som möjligt i syfte att åstadkomma ett enklare system. Härvid bör också prövas om reglerna om den fria sektorn bör göras tillämpliga på ifrågakvarande investeringar. Med det sagda föreslår utskottet att näringsutskottet tillstyrker motionerna 3065 och 3066.

